

पशुसंवर्धन विभागांतर्गत विविध कुक्कुट प्रक्षेत्रे येथुन
दिल्या जाणाच्या कुक्कुट पालन प्रशिक्षणाचा
कालावधी, पद्धती आणि सेवाशुल्कामध्ये सुधारणा
करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक कुक्कुट-२०२३ /प्र.क्र .११/पदुम-४
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक ,
मंत्रालय, मुंबई- ४०००३२
दिनांक :-: १२ फेब्रुवारी, २०२५

- वाचा :-**
- १) कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभागाचा शासन निर्णय क्र.संकिर्ण-१०९९/सीआर-१८३/पदुम-४, दि.६.०४.२०००.
  - २) आयुक्त पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे कार्यालयीन पत्र क्र.कुक्कुट-२/ प्र.क्र.११९ /CH/१७२६६/२०२०/पसं-१३, पुणे दि.१६.११.२०२२.
  - ३) अतिरिक्त आयुक्त पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे कार्यालयीन पत्र क्र.कुक्कुट-२/ प्र.क्र.११९/ CH/५०८५/२०२२/पसं-१३, पुणे दि.३०.०३.२०२३.
  - ४) आयुक्त पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे कार्यालयीन पत्र क्र.कुक्कुट-२/ प्र.क्र.११९/ (भाग-२)/११५४९/२०२२/पसं-१३, पुणे दि.२९.११.२०२३.

प्रस्तावना :-

पशुसंवर्धन विभागांतर्गत विविध कुक्कुट प्रक्षेत्रे येथुन शेतकरी, पशुपालक यांना कुक्कुटपालन विषयक १५ दिवस, १ महिना व ६ महिने कालावधीचे प्रशिक्षण सद्यस्थितीत दिले जात आहे. सदर प्रशिक्षणाकरीता या विभागाचा शासन निर्णय दि. ०६.०४.२००० अन्वये अनुक्रमे रु. १००/-, रु. २००/- व रु. ५००/- सेवाशुल्क आकारले जाते.

२. कुक्कुट पालन प्रशिक्षणाव्दारे शेतकरी, पशुपालक यांना मांसल कुक्कुटपालन व्यवसाय, अंडी देणाच्या पक्ष्यांचा कुक्कुटपालन व्यवसाय, अंडी उबवणी केंद्र व्यवस्थापन आणि कुक्कुट खाद्य निर्मिती व व्यवस्थापन इ.बाबत प्रशिक्षित केले जाते.

३. उपरोक्तप्रशिक्षण कार्यक्रमाचा विहित केलेला कालावधी, प्रशिक्षणाची पद्धती आणि निश्चित करण्यात आलेले सेवाशुल्क यास बराच कालावधी लोटलेला असल्याने, यामध्ये सुधारणा करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती .

४. वर नमुद केलेली वस्तुस्थिती विचारात घेवून पशुसंवर्धन विभागांतर्गत विविध कुक्कुट प्रक्षेत्रे येथुन शेतकरी, पशुपालक यांना आयोजित करावयाच्या कुक्कुटपालन विषयक प्रशिक्षण कार्यक्रमातील प्रशिक्षणाचा कालावधी, पद्धती आणि सेवाशुल्कामध्ये सुधारणा करण्याच्या अनुषंगाने पुढीलप्रमाणे शासन निर्णय निर्गमित करण्यात येत आहे.

शासन निर्णय :-

५. पशुसंवर्धन विभागांतर्गत विविध कुक्कुट प्रक्षेत्रे येथुन शेतकरी, पशुपालक यांच्यासाठी आयोजित करावयाच्या कुक्कुटपालन विषयक प्रशिक्षण कार्यक्रमातील प्रशिक्षणाचा कालावधी, प्रशिक्षण पद्धती आणि सेवाशुल्कामध्ये खालीलप्रमाणे सुधारणा करण्यास शासनाची मान्यता देण्यात येत आहे.

अ.क्र.	प्रशिक्षणाचा कालावधी	प्रशिक्षण पद्धती	प्रती प्रशिक्षणार्थी आकारावयाचे सेवाशुल्क
१	५ दिवस	ऑनलाईन / ऑफलाईन	रु.२००/-
२	१५ दिवस	ऑनलाईन / ऑफलाईन	रु.५००/-
३	३० दिवस	ऑफलाईन	रु.२०००/-
४	६ महिने	ऑफलाईन	रु.४०००/-

६. उपरोक्त प्रमाणे सुधारित कुक्कुट पालन विषयक प्रशिक्षणाचा कालावधी, प्रशिक्षण पद्धती आणि आकारावयाचे सेवाशुल्काचे दर हे सदर शासन निर्णय निर्गमित झाल्यानंतर आयोजित होणाऱ्या प्रशिक्षण सत्रासाठी लागू राहतील.

७. आयुक्त पशुसंवर्धन, पुणे यांनी उपरोक्त सुधारणांच्या अनुषंगाने प्रशिक्षण कार्यक्रमामध्ये समाविष्ट करावयाचे विषय आणि वेळापत्रकाबाबत सविस्तर मार्गदर्शक सुचना सर्व संबंधितांना सत्वर निर्गमित कराव्यात.

८. सदरचा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र०३६८./ २०२३दि३१..०५. २०२३ अन्वये व त्यांच्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदरचा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध असून, त्याचा संगणक सांकेताक २०२५०२१२१७४९५०५७०१ आहे. सदर शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशाने व नावाने,

(नि.भा. मराळे)

उप सविच, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. आयुक्त पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, औंध, पुणे.
२. सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद
३. सर्व प्रादेशिक सहआयुक्त पशुसंवर्धन.
४. मा. मंत्री (पशुसंवर्धन) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
५. सर्व जिल्हा पशुसंवर्धन उपआयुक्त
६. सर्व जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, जिल्हा परिषद.
७. सहाय्यक आयुक्त पशुसंवर्धन, मध्यवर्ती अंडी उबवणी केंद्र, कोल्हापुर, पुणे, छत्रपती संभाजीनगर व नागपुर
८. पशुधन विकास अधिकारी, बदक पैदास केंद्र, वडसा, जि.गडचिरोली
९. पशुधन विकास अधिकारी, कुक्कुट प्रशिक्षण केंद्र, मुरुळ, जि.लातुर
१०. पशुधन विकास अधिकारी, कुक्कुट प्रशिक्षण केंद्र, कणकवली, जि. सिंधुदुर्ग
११. अवर सचिव (पदुम-३), कक्ष अधिकारी (पदुम १, २ व १६) कृषी व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१२. निवड नस्ती (पदुम-४).